

Nr 94.

Av herr **Hansson** i Skediga **m. fl.**, om *ändrade grunder för bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler.*

Bygdegårdarna ha en stor uppgift att fylla för landsbygdens folk och särskilt dess ungdom. Även om det råder brist på lämpliga samlingslokaler också i städerna, är dock landsbygden avgjort sämre tillgodosedd i detta avseende. Tillgången på en bygdegård, där ungdomen kan samlas för såväl studier som förströelse, är av stor betydelse för trivseln och trevnaden på landsbygden. Det starkt utbredda föreningsväsendet har också ökat behovet av lämpliga samlingslokaler framförallt på landsbygden.

Statsmakterna ha, om de inte visat överdrivet intresse, i varje fall uppmärksammat behovet av samlingslokaler. Sålunda anvisade 1942 års riksdag medel att användas till uppförande av allmänna samlingslokaler. Enligt gällande bestämmelser kan bidrag eller lån beviljas för nybyggnad, ombyggnad eller inköp av byggnad. Kommun, som ämnar bygga samlingslokal, kan erhålla bidrag med 25 procent eller i särskilda fall med 40 procent av byggnadskostnaderna. Enskilda sammanslutningar såsom bolag, förening eller stiftelse kunna endast erhålla lån, uppgående till 50 procent av beräknade byggnadskostnader. Lån kan även beviljas, i det fall en redan befintlig bygdelokal befinner sig i ekonomiskt trångmål.

Den statliga bidrags- och låneverksamheten kan beräknas få stor betydelse för tillkomsten av samlingslokaler. På grund av materialbrist, beroende på de nuvarande försörjningssvårigheterna, ha emellertid hittills bidrag och lån i mycket ringa omfattning utdelats. Den statliga fond, som bildats för ändamålet, har inte på långa vägar tagit i anspråk de medel, som beviljades vid 1942 års riksdag. I detta läge förefaller det rimligt, att en del av dessa medel användes för ekonomisk sanering av de bygdegårdar, som redan finnas. Många av samlingslokalerna ute i bygderna ha att dragas med stora skulder och därav följande dålig ekonomi. Därtill kommer att under den nuvarande kristiden utgifterna för exempelvis bränsle kraftigt ökat omkostnaderna. Däremot ha underhåll och reparationer i långt högre grad måst eftersättas än som svarar mot god hushållning. En följd av många bygdegårdars dåliga ekonomi har blivit att studiecirklar och föreningar i allmänhet ha fått vidkännas höjda hyror för att använda lokaler i bygdegårdarna. Det måste dock ur samhällets synpunkt vara angeläget att på allt sätt underlätta det frivilliga studiearbete, som bedrivs i våra bygder.

För att få det hela att någorlunda gå ihop måste man tillgripa nöjeställningar av allehanda slag, som hota att allvarligt inkräkta på den mera ideellt betonade verksamheten. Det ursprungliga ändamål, för vilket många bygdegårdar kommo till, håller på att trängas undan.

Enligt gällande bestämmelser skall lån till allmänna samlingslokaler, även vid ekonomisk sanering, utgöra till ena hälften en räntefri stående del och till andra hälften en amorteringsdel. Det innebär strängt taget att hälften av lånet är bidrag, då den räntefria stående delen kan efterskänkas när amorteringen blivit slutförd. Vad beträffar lån för ombyggnad kan den räntefria stående delen uppgå till fyra femtedelar av lånet. Den hjälp som redan nu lämnas till bygdegårdar är sålunda rätt avsevärd, men tyvärr icke alltid tillräcklig, särskilt vid ekonomisk sanering. Därför bör enligt motionärernas uppfattning då det gäller lån på grund av ekonomiskt trångmål den räntefria stående delen av lånet kunna uppgå till fyra femtedelar. Dessa slag av lån böra sålunda bliva lika fördelaktiga som lån för ombyggnad. Lån för ekonomisk sanering bör liksom hittills kunna uppgå till 50 procent av det värde som efter besiktning åsättes samlingslokalen. Man skulle även kunna tänka sig, att lånet utginge med 50 procent av den samlade skuldsumman.

Med ledning av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av 8 § i Kungl. Maj:ts kungörelse om bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler (1942: 913) att, då fråga är om lån på grund av ekonomiskt trångmål, den räntefria stående delen av lånet må kunna utgöra högst fyra femtedelar.

Stockholm den 17 januari 1945.

K. E. Hansson,
Skediga.

Harald Johnsson,
Skoglösa.

Gustaf Svensson
i Vä.

P. J. Edberg.

Gunnar Larsson,
Luttra.

David Boman,
Stavsund.